

SLOVENŠČINA, 4. razred

UČNA TEMA: Zemljepisna lastna imena

CILJI:

- razlikovati občna in zemljepisna lastna imena,
- razvrščati besede med zemljepisna lastna in občna imena,
- razvijati pravopisne zmožnosti tako, da vadijo rabo velike začetnice pri imenih bitij, stvarnih in zemljepisnih lastnih imenih,
- se navajati na pravilno uporabo velike in male začetnice v lastnih in občnih imenih.

POTEK URE

1. Ponovimo.

Z veliko začetnico zapisujemo lastna imena, z malo začetnico pa občna imena.

OBCNA IMENA	LASTNA IMENA
Gre za poimenovanja splošnega.	Gre za poimenovanja posameznega.
Pišemo jih z MALO ZAČETNICO.	Pišemo jih z VELIKO ZAČETNICO.
<i>npr. mama, kuža, podjetje</i>	<i>npr. Poldka, Fifi, Kompas</i>

2. Danes se bomo naučili, kaj so zemljepisna lastna imena in kako jih pravilno zapisujemo...

**Kakšna je razlika
med Zemlja in
zemlja?**

*Imena so OBCNA,
kadar poimenujemo splošno.
Pišemo jih z malo začetnico.*

mesto Piran

*Imena so LASTNA,
kadar poimenujemo
posamezno, enkratno, točno določeno.
Pišemo jih z veliko začetnico.*

Zemljepisna lastna imena

... so vsa imena, ki jih najdemo na zemljevidih, povezana so z zemljepisom ali geografijo.

2. Vadimo.

**Poimenovanja, ki jih najdemo na zemljevidu, imenujemo
ZEMLJEPISNA IMENA.**

ZEMLJEPISNA LASTNA IMENA

imena
naselij

Ptuj, Livške
Ravne

imena ulic,
cest

Goriška
cesta

imena
planetov

Saturn

imena voda

Sava,
Jadransko
morje, Tihi
ocean

imena
vzpetin

Krn, Krasji
vrh

imena držav

Norveška

imena
otokov

Krk,
Tihomorski
otoki

ZEMLJEPISNA LASTNA IMENA

imena
celin

Azija, Severna
Amerika

imena
puščav

Sahara

imena
ravnin

Panonska
nižina

imena
jam

Škocijanske
jame

imena
pokrajin

Dolenjska

enobesedno - iz ene besede
večbesedno - iz dveh ali več besed
naselbinski - se nanaša na mesto,
vas, trg, zaselek ...
nenaselbinski - se nanaša na vse,
kar ni naselje; voda, vzpetina,
jama, pokrajina, država ...

Zemljepisna lastna imena

naselbinska

Kobarid

Piran

Kred

Magozd

enobesedna

nenaselbinska

Nadiža

Krn

Španija

Afrika

Zemlja

Boka

Pišemo jih z veliko začetnico.

Zemljepisna lastna imena

večbesedna nasebina

Nova Gorica
Livške Ravne
Log pod Mangartom
Kranjska Gora
Trnovo ob Soči
Stari trg pri Ložu
Polhov Gradec

Obe besedi pišemo z veliko začetnico.
Z malo pišemo predloge v imenih
(na, pri, ob, v ...).

!IZJEME!

Če je druga beseda mesto, vas, selo, selce, trg,
pišemo drugo besedo z malo.

Stari **trg** pri Ložu
Staro **selo**

Zemljepisna lastna imena

večbesedna nenasebina

Šmarna gora
Krasji vrh
Tolminsko hribovje
Tržaški zaliv
Jadransko morje
Atlantski ocean
Kalifornijski polotok
Divaška jama
Logarska dolina

Prvo besedo pišemo z veliko začetnico,
drugo pa z malo.

Gregorčičeva ulica
Panonska nižina

naselbinska imena
naselje v Sloveniji

Rožna **D**olina
Kranjska **G**ora
Drenov **G**rič
Gorenje **J**ezero
Dolenjske **T**oplice

nenaselbinska imena
vzpetina ali voda v
Sloveniji

Logarska **d**olina
Šmarna **g**ora
Grajski **g**rič
Bohinjsko **j**ezero
Dolenjske **t**oplice

3. Preizkusimo zdaj naše novo pridobljeno znanje na kvizu...

<https://view.genially.com/5ffde05e08ab8e3755b3c257/game-zemljepisna-lastna-imena>

4. Rešimo še naloge v delovnem zvezku...

12. Lahkih nog naokrog

Izvedeli bomo:

- 👉 kaj so zemljepisna lastna imena,
- 👉 kako jih zapisujemo.

Mila in Svit sta del počitnic preživela na morju, Brin je bil doma in pri sorodnikih, Julija pa je odšla na izlet na Gorenjsko.

1

Preberi, kaj je doživela Julija.

Poišči razlago neznanih besed.

2

V besedilu z zeleno barvo obkroži vsa imena, ki bi jih lahko poiskal(a) na zemljevidu.

Besede, ki si jih v besedilu obkrožil, so zemljepisna lastna imena.

ČASORIS

Med počitnicami smo se z družino odpravili v Kranjsko Goro. Tega izleta sem se veselila že dolgo, saj je na Gorenjskem mogoče početi marsikaj.

Prvi dan smo se povzpeli na goro Peč, ki je visoka 1508 metrov. Razgled je bil prečudovit, saj je segal daleč v Avstrijo, Italijo in Slovenijo. Kmalu smo se odpravili v dolino in na poti srečali črno veverico z belim trebuškom. Žal je prehitro zbežala, da bi jo lahko fotografirali.

Po vrnitvi s Peči smo odšli v dolino pod vrhovi Ponc, v Planico. Tam sva se z bratom lahko spustila po najstrmejšem ziplinu na svetu. Prav nič me ni bilo strah: samo odrinila sem se in uživala v prelepem razgledu in hitri vožnji. Po dvainštiridesetih sekundah v zraku sem varno pristala na tleh. Potem nas je pot vodila do jezera Jasna, kjer smo zaplavali v precej hladni vodi. Občudovali smo tudi enega od izvirov Save.

Naslednji dan smo se s kolesi odpravili proti kraju Mojstrana. Kmalu se je ravnina spremenila v strm klanec, zato smo se vrnili. Tretji dan smo načrtovali hojo v hribe, vendar smo bili zaradi kolesarjenja preveč utrujeni. Na poti domov smo občudovali jezero Kreda, potem pa smo se odpravili čez Pokljuko, Bohinj in se ustavili v Sorici. Ogledali smo si kip Ivana Groharja, ki se je tu rodil. Pot smo nadaljevali čez Selško dolino in kmalu prispeli domov.

Povzeto po: <https://casoris.si/moje-poletje-podaljan-vikend-v-kranjski-gori>

a) Zemljepisna lastna imena iz besedila razvrsti v miselni vzorec.

IME DOLINE

IME VZPETINE

IME POKRAJINE

IME VODE

IME DRŽAVE

ZEMLJEPISNA LASTNA IMENA

IME KRAJA

3

Zemljepisna lastna imena so imena mest, vasi, pokrajin, voda (rek, morij, jezer), otokov, dolin, kotlin, vzpetin (gora, hribov, planot), držav, celin, planetov ...

b) Nekaterih primerov zemljepisnih imen v besedilu ni.

Dopolni miselni vzorec in zapiši še nekaj primerov.

c) V besedilu poišči še eno lastno ime, ki ni zemljepisno. Prepiši ga.

e) ☐ Razišči, kdo je bil ta mož in zakaj v Sorici stoji njegov kip.

Dopolni povedi z zemljepisnimi lastnimi imeni.

Pokrajina, kjer živim, je

Hrib ali gora, na katero sem se nazadnje povzpel(a), je

Največje mesto, ki sem ga kdaj obiskal(a), je

4

Država, ki bi jo kdaj rad raziskal(a), je

Otok, na katerem sem že bil(a), je

Reka, ki sem jo nazadnje videl(a), je

Jezero ali morje, v katerem sem se že kdaj kopal(a), je

Najlepša slovenska naravna znamenitost zame je

Moj sanjski kraj je

Si pri vseh povedih pravilno zapisal(a) začetnice?

Zemljevid dopolni z imeni krajev, ki so opisani.

1 največje mesto na slovenski obali s pristaniščem

3 eno najstarejših slovenskih mest, znano po kurentih in pustnem karnevalu

5 mesto na vzhodu, ki je dobilo ime po reki Muri in šestem dnevu v tednu

2 kraj, po katerem je dobila ime kraška jama, ki si jo lahko ogledamo z vlakcem

4 mesto pod Pohorjem, ki je drugo največje v Sloveniji in znano po Zlati lisici

6 največje mesto na Dolenjskem, skozi katerega teče reka Krka, prva beseda v imenu pa ima nasproten pomen od staro

7 znano turistično mesto z otokom sredi jezera in znamenito kremno rezino

8 skozi kraj teče reka z največ imeni in je največje slovensko mesto

Označi na zemljevidu kraj, kjer se trenutno nahajaš.

Nekatere stvari poimenujemo po tem, od kod izvirajo. Dopolni preglednico.

ZEMLJEPISNO LASTNO IME, PO KATEREM SE IMENUJE ...

tolminski sir	Tolmin
koprsko pristanišče	
jeseniški klub	
idrijska čipka	
trojanski krof	
štajersko narečje	
prekmursko olje	
koroška ljudska pesem	
kraški ovčar	

Pomisl, ali poznaš še kakšen podoben primer. Lahko si ga tudi izmisliš. Zapiši ga.

Preberi namige za izlete. Napačno napisana zemljepisna lastna imena prečrtaj in jih pravilno zapiši na črte.

Če te zanima zgodovina, se lahko odpraviš na izlet v posočje, kjer je veliko ostankov iz preteklosti. Ob reki soči leži tudi mestece kobarid, ki je obdan z visokimi gorami. Od tu je lep razgled na vrhove krna, matajurja in stola.

Če rad kolesariš, lahko obiščeš pomurje. Leži na severovzhodu slovenije in meji na avstrijo, hrvaško in madžarsko. Kolesarske poti pa ne tečejo samo po ravnini, ampak tudi po okoliških gričkih. Pedala lahko poganjamo tudi po goričkem in si spotoma ogledamo največjo graščino pri nas, ki ima kar 365 sob in stoji v vasi z imenom grad.

7

Kogar zanima narava, je povabljen na notranjsko. Ogledaš si lahko cerkniško jezero, ki je eno največjih presihajočih jezer v evropi. Nad njim se dviguje planota javorniki in znana gora slivnica. Zelo lepa je tudi križna jama, kjer so našli kosti jamskih medvedov.

Morda bodo potovanja po vesolju kmalu povsem vsakdanja. Na sobotni izlet se bomo z zemlje odpravili na mars, si ogledali saturn in se spotoma ustavili na luni.

8

Predstavljaš si, da lahko greš na potepanje kamorkoli po svetu. Kam bi se odpravil(a)? V zvezek napiši, kam bi odpotovala(a), kaj bi videl(a) in kaj bi tam počel(a). Zapiši čim več lastnih imen. Pazi na to, kako boš zapisal(a) zemljepisna lastna imena.